

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ผลกระทบของวิกฤตเศรษฐกิจกับการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธในครอบครัว : ศึกษากรณีสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรปราการ” โดยจะทำการศึกษากับแรงงานสตรีที่มีครอบครัวแล้วซึ่งเข้ามาเป็นแรงงานในภาคอุตสาหกรรมตั้งแต่กลางปี พ.ศ. 2540 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นช่วงวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศ โดยจะมีวิธีการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary study) ได้แก่ เอกสารทางวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัยต่างๆ และสถิติที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นความรู้พื้นฐานในการพัฒนากรอบแนวคิดและกรอบในการศึกษา
2. ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยวิธีการแบบสำรวจ (Survey Research) ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยจำนวน 100 ชุด เพื่อให้ได้ข้อมูลความสัมพันธในครอบครัวด้านต่าง ๆ ในระดับกว้าง
3. ใช้วิธีการวิจัยทางมานุษยวิทยา (Anthropological Research) โดยใช้เทคนิควิจัยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 คนเพื่อให้ได้ข้อมูลในระดับลึกและเชื่อถือได้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับผลของวิกฤตเศรษฐกิจที่ทำให้ความสัมพันธในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาสตรีที่มีครอบครัวแล้วและเริ่มเข้ามาทำงานในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ คือตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2540 จนถึงปัจจุบัน เพื่อให้ทราบความสัมพันธในครอบครัวเมื่อสตรีที่มีครอบครัวต้องเข้ามาทำงานเพื่อช่วยเหลือครอบครัวในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ

ดังนั้นในการวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงได้เลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด โดยเลือกทำการศึกษาแรงงานสตรีในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นกลุ่มสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2540 จนถึงปัจจุบัน โดยมีวิธีการสุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. ใช้วิธีการแบบสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือเลือกเจาะจงเฉพาะสตรีที่มีครอบครัวแล้วและเป็นแรงงานภาคอุตสาหกรรมโรงงานที่อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเข้าทำงานตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2540 จนถึงปัจจุบัน โดยดูจากทะเบียนประวัติของฝ่ายบริหารงานบุคคลของโรงงาน เพื่อให้ได้ผลการวิจัยออกมาตรงกับความต้องการมากที่สุด

2. ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากทะเบียนโดยเลือกแรงงานสตรีที่อยู่ในกลุ่มเป้าหมาย โดยวิธีการสุ่มเลือกจากรายชื่อแรงงานสตรีที่มีการเรียงไว้ในทะเบียน คือใช้วิธีกำหนดลำดับการเลือก (Numbering) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีการกระจายของข้อมูล และเป็นตัวแทนของประชากรที่ชัดเจน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งจะเป็นคำถามแบบปลายปิด โดยจะแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้ คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง จะเป็นคำถามเกี่ยวกับ ระดับการศึกษา อายุ ระยะเวลาที่สมรส รายได้ ภาระหนี้สิน และการขาดแคลนสิ่งจำเป็นต่อชีวิต

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของภรรยา เพื่อจะใช้เป็นเครื่องชี้วัดภาวะของบทบาทหน้าที่ของภรรยาที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความเครียดในครอบครัว เพื่อที่จะทราบถึงสถานการณ์ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจว่าคนในครอบครัวมีความเครียดมากน้อยเพียงใด

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการขาดการสื่อสารในครอบครัว เพื่อดูว่าระดับการติดต่อสื่อสารกันภายในครอบครัวเป็นอย่างไร

ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัวเพื่อดูบทบาทหน้าที่ ความสัมพันธ์ระหว่างกันภายในครอบครัวในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ

ส่วนที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัวเพื่อดูบทบาทหน้าที่ ความสัมพันธ์ระหว่างกันภายในครอบครัวในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ

สำหรับในส่วนของการสร้างมาตรวัดในการที่จะทำการวัดตัวแปรต้นและตัวแปรตาม
วิธีการดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 จะใช้การตั้งคำถามข้อเดียวและมีคำตอบแบบ Multiple choice ให้ผู้ตอบเลือก
ตอบ

ส่วนที่ 2 – 7 จะใช้มาตรวัดแบบ Likert scale โดยพิจารณาว่าถ้าข้อความเป็นลักษณะ
สอดคล้องกัน (Positive) จะให้คะแนนเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยคือ 4 , 3 , 2 , 1 ตามลำดับ
แต่ถ้าเป็นข้อความในเชิงปฏิเสธหรือไม่สอดคล้องกัน (Negative) คะแนนจะเป็นไปในทางตรงกัน
ข้าม คือ 1 , 2 , 3 , 4 ตามลำดับ ดังนี้คือ

ข้อความที่เป็นเชิงบวก (Positive) จะมีรูปแบบการให้คะแนนดังนี้

คำถามเชิงบวก	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (4)	เห็นด้วย (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1)
1.				
2.				

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ค่า 4 คะแนน

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ค่า 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย ให้ค่า 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ค่า 1 คะแนน

สำหรับข้อคำถามเชิงลบ (Negative) จะมีรูปแบบการให้คะแนนดังนี้

คำถามเชิงบวก	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (4)	เห็นด้วย (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1)
1.				
2.				

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ค่า 1 คะแนน

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ค่า 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วย ให้ค่า 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ค่า 4 คะแนน

เมื่อได้คะแนนในแต่ละข้อของส่วนที่ 2 – 6 แล้ว วิธีการที่จะแบ่งพฤติกรรมในส่วนที่ 2 – 6 จะแบ่งออกเป็น 2 ระดับด้วยกันคือ สูง ต่ำ โดยมีวิธีการดังนี้

คะแนนรวมสูงสุด - คะแนนรวมต่ำสุด

2

เช่น มาตรฐานในส่วนที่ 2 มีจำนวนคำถามทั้งหมด 10 ข้อ เป็นคำถามเชิงบวก 5 ข้อและเป็นคำถามเชิงลบ 5 ข้อ ดังนั้นคะแนนสูงสุดที่จะได้คือ 40 คะแนนต่ำสุดที่จะได้คือ 10 เพราะฉะนั้นเกณฑ์ที่จะใช้แบ่งกลุ่มของระดับพฤติกรรมคือ

$$40 - 10 = 15$$

2

ถ้าพฤติกรรมนั้นมีคะแนนอยู่ในช่วงระหว่าง 1 - 15 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ต่ำ แต่ถ้ามีคะแนนอยู่ระหว่าง 16 - 30 แสดงว่ามีความสัมพันธ์สูง และจะใช้วิธีดังกล่าวกับส่วนที่ 3 - 6 เพื่อเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มสูง ต่ำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้จะทำเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามจำนวน 100 คน ไปยังแรงงานสตรีที่มีครอบครัวแล้วและเพิ่งเข้ามาสู่ภาคแรงงานอุตสาหกรรมตั้งแต่กลางปี พ.ศ. 2540-2543 ในจังหวัดสมุทรปราการ โดยทำการเลือกกลุ่มเป้าหมายโดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) แล้วให้กลุ่มเป้าหมายตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงโดยตนเองและผู้วิจัยก็จะเก็บแบบสอบถาม ดังกล่าวเมื่อกกลุ่มเป้าหมายทำเสร็จแล้ว โดยมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. ติดต่อขอความช่วยเหลือจากนายอำเภอพระสมุทรเจดีย์ เพื่อนำผู้วิจัยไปทำความรู้จักและขอเข้าทำการวิจัยในโรงงานอุตสาหกรรมในเขตอำเภอพระสมุทรเจดีย์
2. ทำความรู้จักกับกลุ่มเป้าหมายที่เลือกโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างเพื่อขอทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม
3. ให้ความเข้าใจในแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย และทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้กรอกเรียบร้อยแล้วกลับไปเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากแบบสอบถามผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยการลงรหัสแล้วใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) เพื่อหาสถิติที่สามารถใช้ในการยืนยันข้อสมมติฐาน ซึ่งจะแบ่งออกเป็น

1. คำร้อยละ เป็นระเบียบวิธีการทางสถิติที่ใช้เปรียบเทียบอย่างหนึ่ง เพื่อใช้แสดงในรูปของตารางแจกแจงความถี่ (frequencies) โดยระบุเป็นคำร้อยละ สำหรับใช้พรรณนา (Description Analysis) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. การทดสอบหาค่าความสัมพันธ์แบบสหสัมพันธ์ (Correlation) โดยใช้สถิติแบบ T-TEST เพื่อที่จะทดสอบหาค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มประชากร 2 กลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันในที่นี้คือ ความสัมพันธ์ในครอบครัวของแรงงานสตรีก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ในครอบครัวของแรงงานสตรีในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจเพื่อดูความแตกต่างกัน โดยมีระดับนัยสำคัญ

ที่ 0.05 (test of significant) เนื่องจากระดับการวัดของตัวแปร (Level of Measurement) อยู่ในระดับนามมาตรา และอันดับมาตรา

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยทางมานุษยวิทยา ผู้วิจัยสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข่าวสำคัญ (key – informant) จำนวน 10 คน ซึ่งเมื่อได้ข้อมูลในองค์รวม และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยก็จะนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการ Content Analysis เพื่อหาข้อมูลที่เป็นนัยสำคัญของการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ในครอบครัวจากผลกระทบของวิกฤตเศรษฐกิจ

จากนั้นจึงเอาข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยทางมานุษยวิทยา มาประมวลและวิเคราะห์สัมพันธ์กับสมมติฐาน หรือหัวข้อในการวิจัยซึ่งข้อมูลที่ได้นั้นจะได้ทั้งเป็นสถิติตัวเลขที่แน่ชัด และได้ข้อมูลที่มาจากการวิเคราะห์พฤติกรรมแบบมีส่วนร่วม โดยจะได้ข้อมูลในระดับลึกและเชื่อถือได้